

Maakera vahetas nüüd poolused!

Poed hooplevad oma aastalõpu kasumiga ja linnad taevasse põmmutatud rahaga, kuid ilmataadi tegemiste vastu ei saa üksi maapealne vägi.

Ain Kallis

See pooluste vahetamise jutt tuli lihtsalt mõttesse, kui nägin, et mida enam jaanuari poole päevad läksid, seda soojemaks ilmad kiskusid. Nagu lõunapoolkeral. Detsembri viimane kümnapäevak on ilmselt kõige soojem Tartu pikaajalises, 1865. aastast algavas vaatlusreas. Seda üle kaheksa kraadi!

Eesti absoluutsete talviste soojarekorditeni – detsembris 11,9° (Valgas 6.12.2006), jaanuaris 10,1° (10.01.2007) ja veebruaris 12,4° (Võrus 23.02.1990) on veel õnneks ruumi.

Lumega või lumeta

Me ei peaks just nurisema, sest on ju palju mõnusam tatsata rohelisel murul nagu vihmasel lirimaal, kui et lõdiseda külma käes nagu lumises Ameerikas. Pealegi on hinnatundlikele kaaskodanikele soojad talvekuud igati konti- ja taskutmööda. Tänavapuhastusfirmad saavad raha, ilma et lillegi, s.t lumesahkagi liigutaks.

Teine seltskond tahaks aga tunda tõelist talve: suusatada, pääseda nii mustast mudast kui masendusest.

Jaanuari alguses saab hakata aastast kokkuvõtteid tegema. Eesti aasta keskmiseks õhutemperatuuriks arvutati keskkonnaagentuuris 6,8 °C, mis on soojuselt poolsajandi 7.–8. näit. Tartu keskmine 6,6° on 149aastases vaatlusreas 13. kohal. Kõige külmem oli esimene kevadkuu, märts, kõige sajusem aga november.

Läinud aasta oli kuivapoolne – oma 569 millimeetriga poolsajandi 12. kohal.

Kogu maakera keskmiste näitajate arvutamine võtab aega, tavaliselt avaldatakse need märtsis. Maailma meteoroloogiaorganisatsiooni WMO teatel jäävad 2013. aasta esimesed üheksa kuud temperatuurilt alates 1850. aastast seitsmendale kohale, ületades aluseks võetavat 1961.–1990. aastate keskmist 0,48 kraadi võrra.

Palavaim kontinent oli Austraalia, kus suvi kõigi aegade kuumuselt teisel kohal. Sydney linn sai uueks rekordiks 45,8 °C. Uued tipptelemused registreeriti ka Ghanas (43°), Jaapanis (41°) ja Austrias (40,5°).

Läinud aastal oli kevad Hollandis 40 aasta külmim, Austrias suvi kuumuselt teisel, juuli Suurbritannias kolmandal kohal.

Jääkate Põhja-Jäämerel on endiselt napp, kuid Antarktikas oli merejää ulatus rekordiliselt suur. Seda seostatakse tuulterežiimi muutustega.

Ettevaatust hobusega

WMO aruandes märgiti ära ka varaseima lumesaju daatumit – 25. septembrit.

Uudis on seegi, et WMO tegevus on muutunud tõhusamaks. Kui paarkümmend aastat tagasi mainis ÜRO peasekretär Kofi Annan, et iga ilmasteenistustele antav dollar toob tagasi kümme, siis äsja teatati maailmapangast, et see suhtarv on juba 35. Nii efektiivseks olevat muutunud loodusõnnetuste prognoosimine.

Lõpetuseks vastus ühe lugeja biometeoroloogilisele küsimusele. Kui läinud, maoaastal, tuli tähelepanu pöörata seedimisele, siis nüüd tuleks puuhobustega ettevaatlik olla – seda teadsid juba vanad troojalased.